

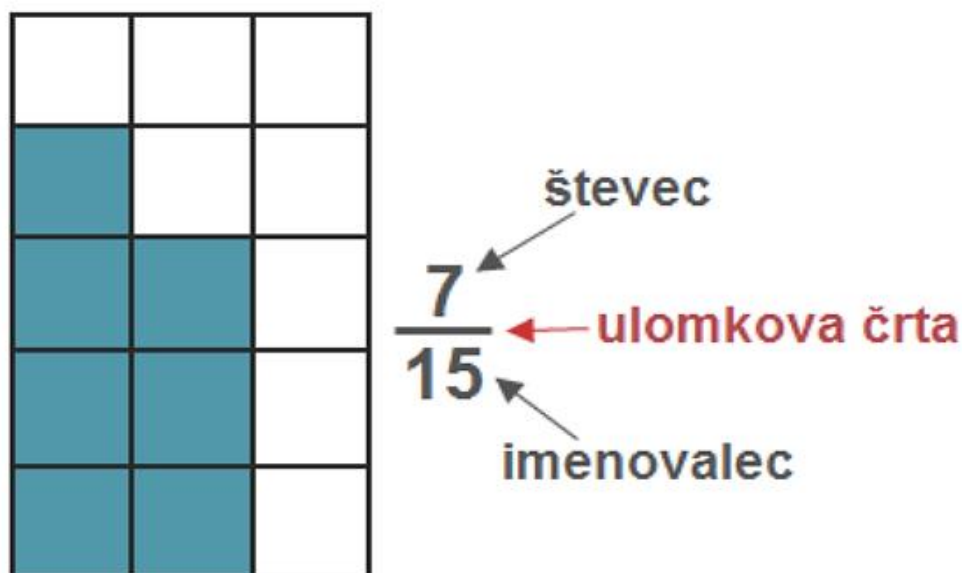
MATEMATIKA, 5. razred

UČNA TEMA: Deli celote

POTEK URE

Ponovimo, kar vemo o ulomkih oz. delih celote.

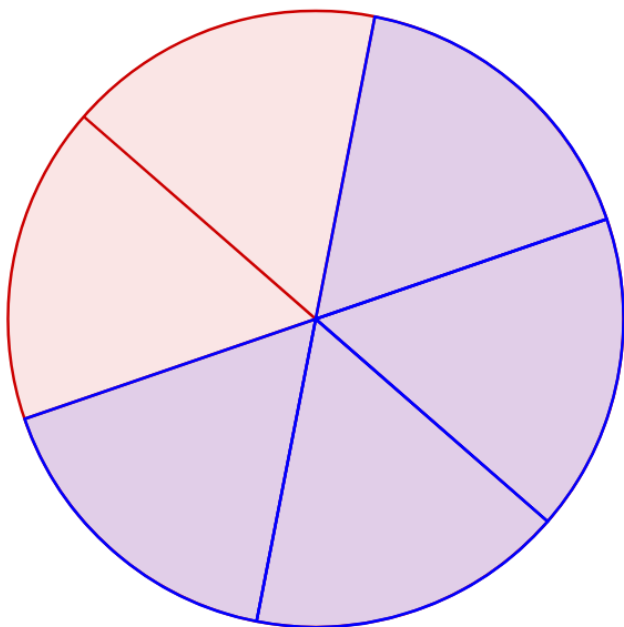
Pri zapisovanju delov celote uporabljamo ulomke.
Števili, ki nastopata v ulomku, imata posebni imeni.

Imenovalec (spodnje število) nam pove, na koliko enakih delov je razdeljena celota.

Števec (zgornje število) nam pove, koliko delov opazujemo.

Števec in imenovalec sta v zapisu ulomka ločena z **ulomkovo črto**.

števec = 2

imenovalec = 6

$$\frac{\text{števec}}{\text{imenovalec}} = \frac{2}{6}$$

Ko celoto delimo na večje število enakih delov, se velikost delov manjša.

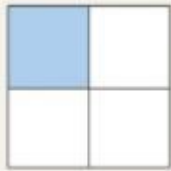
Ulomki, ki imajo števec večji od imenovalca, so večji od 1.

**$1\frac{5}{6}$ zapisan ulomek preberemo kot
ENA CELA PET ŠESTIN**

		$\frac{11}{8}$
		$\frac{3}{2}$

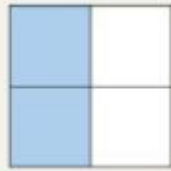
V delovnem zvezku rešimo naslednje naloge...

Kolikšen del celote je pobarvan? Zapiši z ulomkom in vstavi ustrezen znak (<, >, =).

$\frac{1}{4}$

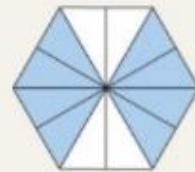
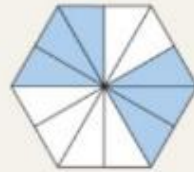
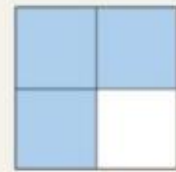
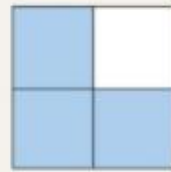
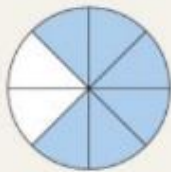
<

$\frac{2}{4}$

8

V Milinem razredu je hip hop kot najbolj priljubljeno plesno zvrst izbrala polovica deklic, četrtnina je izbrala jazz balet, osmina pa moderni ples. Druge se niso opredelile.

a) Dopolni legendo tortnega prikaza.

b) Kolikšen del deklet ni izbral nobene zvrsti? .....

9

V Svitovem razredu je med dečki najbolj priljubljen športnik Luka Dončić, sledi mu Tadej Pogačar, tretji je Jan Oblak.

Iz tortnega prikaza razberi, kolikšen del dečkov je izbral posameznega športnika.

Dončić: ..... Pogačar: ..... Oblak: .....

10

Izračunaj. Pomagaj si z rešenim primerom.

- a $\frac{1}{2}$ od 12 = 6, ker je $12 : 2 = 6$ b $\frac{1}{3}$ od 18 = _____, ker je _____
- c $\frac{1}{4}$ od 16 = _____, ker je _____   č $\frac{1}{5}$ od 30 = _____, ker je _____
- d $\frac{1}{6}$ od 24 = _____, ker je _____   e $\frac{1}{7}$ od 28 = _____, ker je _____
- f $\frac{1}{10}$ od 220 = _____, ker je _____   f $\frac{1}{11}$ od 143 = _____, ker je _____

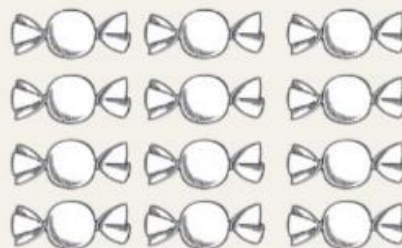
Poveži račune z ustreznimi slikami. V preglednico vpiši ustrezne črke in preberi geslo.

1	$\frac{1}{30}$ od 30		O
2	$\frac{1}{10}$ od 30		R
3	$\frac{1}{5}$ od 30		A
4	$\frac{1}{15}$ od 30		B
5	$\frac{1}{2}$ od 30		V

1	2	3	4	5

Izračunaj del celote in ga pobarvaj.

- a Dve četrtini vseh bombonov sta rumeni.
- b Tri šestine preostalih bombonov so rdeče.
- c Kolikšen del bombonov ni ne rumenih ne rdečih?

Izračunaj. Pomagaj si z rešenim primerom.

- a $\frac{2}{3}$ od 12 = 8, ker je $(12 : 3) \cdot 2 = 8$ b $\frac{5}{6}$ od 18 = _____, ker je _____
- c $\frac{3}{4}$ od 16 = _____, ker je _____   č $\frac{2}{5}$ od 30 = _____, ker je _____
- d $\frac{5}{6}$ od 24 = _____, ker je _____   e $\frac{2}{7}$ od 28 = _____, ker je _____
- f $\frac{3}{10}$ od 220 = _____, ker je _____   f $\frac{4}{11}$ od 143 = _____, ker je _____

Izračunaj in vstavi ustrezen znak (<, >, =).

5

a $\frac{1}{2}$ od 20 $\frac{2}{4}$ od 20

b $\frac{2}{3}$ od 18 $\frac{1}{3}$ od 24

c $\frac{5}{8}$ od 24 $\frac{1}{8}$ od 24

e $\frac{3}{15}$ od 30 $\frac{6}{9}$ od 27

d $\frac{3}{4}$ od 16 $\frac{1}{4}$ od 36

e $\frac{5}{20}$ od 100 $\frac{1}{5}$ od 75

Izračunaj. Pomagaj si tako, da zapis pretvoriš v manjšo enoto.

a Koliko minut je $\frac{5}{6}$ ure?

Reševanje:

Odgovor: .....

b Koliko sekund je $\frac{1}{12}$ minute?

Reševanje:

Odgovor: .....

c Koliko centimetrov so $\frac{3}{25}$ metra?

Reševanje:

Odgovor: .....

Koliko minut
ima ena ura?

6

Rok je pomagal pri nabiranju pomaranč, limon in mandarin. Nabral je 80 sadežev, od tega $\frac{3}{5}$ mandarin in $\frac{7}{20}$ pomaranč. Drugo so bile limone. Koliko posameznih sadežev je nabral?

Reševanje:

7

Odgovor: .....